Svin, Økologi

Miljøtiltag med potentiale til at reducere ammoniak-emission fra åbne grisestalde

Det kan være svært at styre ammoniak-emmisionen fra åbne økologiske slagtesvinestalde. De tiltag der vurderes at have det største potentiale omhandler rene gulve, næringsstoffer i foderet og styret gødeadfærd.

Viden om

Stort set alle økologiske slagtegrise opstaldes indendørs med adgang til en udendørs løbegård med betongulv. Den primære gødningsafsætning foregår på udearealet, og med krav om min. 50 pct. fast gulv, kan det give anledning til ophobning af gødning og øget emission af ammoniak fra disse arealer.

Tiltag, der kan medvirke til at reducere emissionen af kvælstof, vil i nogle tilfælde kræve en ombygning/tilpasning af stier og gyllesystem for at kunne implementeres i det økologiske system.

En ekspertgruppe har vurderet, at de tiltag, der beskrives herunder på sigt bør kunne kvantificeres, og dermed kunne bruges i forbindelse med miljøregulering i praksis.

Robot til renholdelse af gulvflade

Hyppig rengøring eller skrabning (f.eks. 2 til 4 gange dagligt) kan iværksættes uden ændringer af stalden, men det øger arbejdsbyrden, hvis rengøringen foregår manuelt. For at rengøring/skrabning for alvor skal virke reducerende på fordampning, er det vigtigt, at alt gødning fjernes, så der ikke efterlades en fugtig overflade, som ofte er større end den overflade, hvor gødningen oprindelig var afsat. I praksis er det svært at fjerne alt og ikke efterlade en fugtig overflade med forøget fordampning til følge, både når det sker manuelt og mekanisk.

Til brug i kvægstalde er der udviklet en robot, som kan opsamle gødningen, og efterfølgende sprayer robotten gulvet med en syreholdig vandopløsning, som reducerer fordampningen af ammoniak. På den måde sikres en reduktion af emissionen, samtidig med at hygiejnen på arealet forbedres og giver et præsentabelt staldanlæg.
Skraberobotter er kendt fra kvægstalde, men har hidtil ikke været afprøvet i grisestalde. Implementering i grisestalde vil uden tvivl kræve ekstra beskyttelse af robotten, da grise – i modsætning til kreaturer – er meget aktive og undersøgende. Samtidig vil det kræve en tilpasning i stierne, hvis robotten skal implementeres i eksisterende stalde.

Lavt foderforbrug med lavt proteinindhold

Foder er den parameter, der har størst effekt på reduktion af ammoniak og et lavt forbrug af foder med et lavt indhold af protein og fosfor giver en øjeblikkelig effekt.

Et lavt foderforbrug kan opnås ved at:

- **1. Undgå fysik foderspild**. Der kan spares meget foder, der ellers går tabt, hvilket udtrykkes som et højt foderforbrug hos grisene. Se mere om, hvordan du kan undgå fysisk foderspild i videoerne nedenfor.

Vådfoder til søer på faremarken kan sikre bedre foderoptag og mindre foderspild

Vådfoder til diegivende søer giver mindre foderspild og hurtigere foderoptag – men hygiejnen i sommer perioden kan blive en udfordring, hvis søerne ikke spiser helt op.

- **2. Undgå fysiologisk spild**. Fysiologisk spild er, når der mangler nogle af de byggesten, der skal bruges til at aflejre et kilo kød eller til at producere fostre eller mælk. Hos de økologiske grise er det gerne aminosyrer, såsom lysin og methionin, der er de først begrænsende byggesten. Derfor er det vigtigt, at næringsstofsammensætningen af foderet passer til dyrets produktion, ellers risikerer man fysiologisk spild. Ved at lave den rigtige sammensætning af råvarer er det muligt at minimere det fysiologiske spild.
- **3. Have fokus på tildelingen og kvaliteten af det grovfoder, der tildeles**. Grovfoder kan reducere forbruget af kraftfoder hos især de drægtige søer. Få inspiration til brug af grovfoder til grise i artiklen "Inspirationshæfte: Groft er godt".
- **4. Have fokus på græsmarksmanagement**. Græsning kan reducere forbruget af kraftfoder hos søerne. Det kræver, at der dagligt føres tilsyn med markerne, og at dyrenes kraftfoder justeres løbende. Søer kan æde op til 12 kg frisk græs, hvilket svarer til ca. 2-3 FEso om dagen. Det vil sige, at drægtige søer kun skal have mellem 0,5-1,5 FEso i tilskudsfoder, når græsset gror.

Styret gødeadfærd kan reducere emissionen

Graden af svineri i stien, dvs. antal m^2 med gødning, har stor betydning for emissionens omfang. Økologiske grise har et betydeligt større areal til rådighed end konventionelle grise (1,3 m^2 inde + 1,0 m^2 ude = 2,3 m^2 mod 0,7 m^2 for en gris på 110 kilo), og der er således risiko for en større emission sammenlignet med den konventionelle produktion.

En reduktion af arealet med gødning er hensigtsmæssig, og der er afprøvet flere tiltag på udearealer i forsøg på at styre grisenes gødeadfærd og aktivitet i øvrigt. Fælles for disse er, at der fortsat mangler udvikling for at opnå sikre resultater, men at det kræver relativt små ændringer i de eksisterende stalde at implementere disse tiltag. En reduktion af det tilsvinede areal vil fortsat kræve opmærksomhed på rengøringen af udearealerne.

Yderligere information:

Rapport: Miljøtiltag i økologisk griseproduktion

Emneord

Miljø og godkendelser | Stalde og bygninger | Svin | +1

Publiceret: 07. januar 2021
Opdateret: 07. januar 2021

Vil du vide mere?

Tove Serup
Landskonsulent
SEGES
tos@seges.dk
+45 8740 5364

Støttet af

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00
Fax. 87 40 50 10
Email info@seges.dk